

Suunised

Suunised 06/2022 vastastikuste kokkulepete

kasutamise kohta

Version 2.0

Vastu võetud 12. mail 2022

Versioonid

Versioon 2.0	12. mai 2022	Suuniste 06/2022 vastuvõtmine Võrreldes versiooniga 1.0 tehti avaldamise jaoks vaid väikesed keelelised täiustused.
Versioon 1.0	18. november 2021	Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi sisedokumendi 06/2021 vastuvõtmine Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi liikmed otsustasid arutada dokumendi avaldamist kuue kuu pärast, et neil oleks võimalik saada praktilisi kogemusi.

Sisukord

1	KOHALDAMISALA JA EESMÄRK	4
2	MÕISTE „VASTASTIKUNE KOKKULEPE“ määratlus	5
2.1	Üldine taust	5
2.2	Vastastikused kokkulepped isikuandmete kaitse üldmääruse kontekstis	6
2.3	Vastastikuste kokkulepete üldine eesmärk.....	9
3	ÜLDINE ÕIGUSLIK ANALÜÜS.....	9
3.1	Järelevalveasutuse volitus taotleda vastastikuse kokkuleppe sõlmimist.....	9
3.2	Vastastikuse kokkuleppe menetlus ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames.....	10
3.2.1	Vastastikuse kokkuleppe saavutamine kaebuse saanud asjaomase järelevalveasutuse tehtava eelkontrolli etapis	10
3.2.2	Juhtiva järelevalveasutuse püüdlused saavutada vastastikune kokkulepe	11
3.2.3	Artikli 56 lõike 2 kohased juhtumid.....	16
4	ÕIGUSLIKUD TAGAJÄRJED JA PRAKTILISED SOOVITUSED	17
4.1	Hea halduse põhimõtte kohaldamine vastastikuse kokkuleppe menetluses ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames	17
4.2	Koostöömenetlus pärast juhtiva järelevalveasutuse saavutatud vastastikust kokkulepet ..	18
4.3	Vastastikune kokkulepe artikli 56 lõike 2 kohaste juhtumite puhul	19
1. lisa.	ASJAKOHASED ETAPID JUHTUMI LAHENDAMISEL VASTASTIKUSE KOKKULEPPE TEEL.....	21
2. lisa.	RIIGID, KUS VASTASTIKUSEID KOKKULEPPEID EI OLE SISERIIKLIKE ÕIGUSAKTIDE KOHASELT VÕIMALIK KASUTADA.....	24

Euroopa Andmekaitsekoogu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“)) artikli 70 lõike 1 punkti e,
võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingut, eriti selle XI lisa ja protokoll nr 37, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018¹,

võttes arvesse oma töökorra artikleid 12 ja 22,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISED SUUNISED.

1 KOHALDAMISALA JA EESMÄRK

1. Praktika on näidanud, et paljud järelevalveasutused kasutavad kaebuste lahendamiseks vastastikuseid kokkuleppeid. Märkata on ka seda, et vastastikuseid kokkuleppeid on mitmesuguseid ja järelevalveasutused kasutavad neid erinevalt tulenevalt lahknevustest siseriiklikes õigusnormides. Isikuandmete kaitse üldmääruses on osutatud kokkuleppe saavutamisele vaid põhjenduses 131 seoses kohalike juhtumite käsitlemisega määruse artikli 56 lõike 2 alusel, kuid selles ei ole sõnaselgelt öeldud, et vastastikuseid kokkuleppeid saab kasutada üksnes selleks, et hõlbustada kohalike juhtumite lahendamist. Muude kui kohalike juhtumite vastastikuse kokkuleppe teel lahendamise reguleerimises esineb lünki, mis on täidetud erinevalt: mõned liikmesriigi õigusega, teised tõlgendustega. Lahknevuste tõttu tõlgendustes ning kaebuste käsitlemist ja vastastikuste kokkulepete sõlmimist käsitlevates siseriiklikes õigusaktides (kui need õigusaktid on üldse olemas) kasutatakse vastastikuseid kokkuleppeid liikmesriikides väga erinevalt.
2. Järelevalveasutused peaksid järgima oma volituste kasutamisel oma liikmesriigi menetlusõiguses sätestatud nõudeid. See kehtib ka juhtumite käsitlemisel. Samas peab liikmesriigi menetlusõigus olema kooskõlas samaväärsuse ja tulemuslikkuse põhimõttega ega tohi seega muuta ülemäära keeruliseks või praktikas võimatuks liidu õigusega (st isikuandmete kaitse üldmäärusega) antud õiguste kasutamist. Seepärast püüab Euroopa Andmekaitsekoogu esitada käesolevate suuniste kaudu vastastikuste kokkulepete kasutamise vaatenurgast asjakohased parimad tavad isikuandmete kaitse üldmääruse järjekindlaks kohaldamiseks riigi ja ELi tasandil, võttes arvesse erinevaid siseriiklikke menetlusnorme (arvestades, et vastastikuseid kokkuleppeid on selgelt rakendatud), isikuandmete kaitse üldmääruse kohast ühtse kontaktpunkti mehhanismi kasutamise korda ja tehnilist keskkonda (siseturu infosüsteem (IMI)).
3. Järelevalveasutused võivad käsitleda ka muid juhtumeid kui juhtumid, mille aluseks on kaebus, näiteks

¹ Käesolevate suuniste viiteid liikmesriikidele tuleks mõista viidetena EMP liikmesriikidele.

juhtumeid, mis põhinevad meediakajastusel või *ex officio* uurimisel. Käesolevates suunistes vaadeldakse siiski vastastikuste kokkulepete kasutamist vaid selliste juhtumite puhul, mis põhinevad andmesubjekti kaebusel, kuna kokkuleppe saavutamine eeldab kahe poole vahelist vaidlust, mis antud juhul seisneb andmesubjekti kaebuses vastutava töötleja vastu (vt ka allpool jagu 2.1). Sellised kaebused on võimalik jagada i) riigisisesteks juhtumiteks, millel puudub piiriülene mõõde, ii) juhtumiteks, mille puhul kohaldatakse ühtse kontaktpunkti mehhanismi, kuna juhtum on laadilt piiriülene, ja iii) piiriülesteks juhtumiteks, mida käsitletakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõike 2 kohaselt kohalikul tasandil. Kuigi praktika näitab, et vastastikuseid kokkuleppeid on võimalik kasutada kõigis olukordades, käsitletakse käesolevates suunistes peamiselt neid kaebusi, mis on laadilt piiriülesed.

2 MÕISTE „VASTASTIKUNE KOKKULEPE“ MÄÄRATLUS

2.1 Üldine taust

4. Isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole seletatud lahti mõiste „vastastikune kokkulepe“ tähendust; selle põhjenduses 131 üksnes osutatakse kokkuleppele². Mõiste „kokkulepe“ kõige asjakohasem määratlus on „ametlik lepe vaidluse või konflikti lahendamiseks“ . „Vastastikune“ osutab sellele, et kokkulepe on saavutatud rahumeelselt ja lahkarvamused on ületatud.
5. Mõningaid juhiseid vastastikuse kokkuleppe mõiste määratlemiseks saab viisist, kuidas see mõiste on määratletud üldisemalt õigusvaldkonna ja muudes rahvusvahelistes dokumentides. Näiteks Rahvusvaheline Kaubanduskoda rakendab mitmesuguseid vaidluse lahendamise menetlusi, mida võib käsitada vaidluse lahendamisenä vastastikusel kokkuleppel³. Peamine vaidluse vastastikusel kokkuleppel lahendamise menetlus Rahvusvahelises Kaubanduskojas tundub olevat vahendamine, mida kirjeldatakse kui „paindlikku ja konsensuslikku menetlust, kus neutraalne üksus aitab pooltel lahendada oma vaidluse läbirääkimiste teel“. Kaubanduskoja sõnul on sellised vahendamise abil saavutatud kokkulepped lepinguliselt siduvad ja laialdaselt täitmisele pööratavad. Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO) kasutab vastastikuseid kokkuleppeid kui „ühiselt kokku lepitud lahendusi“ ehk vaidluste kiireid ja kohandatud lahendusi, mis on saavutatud asjaosaliste

² Põhjendus 131: „Kui vastutava töötleja või volitatud töötleja töötlemistegevuse suhtes peaks juhtiva järelevalveasutusena tegutsema mõni muu järelevalveasutus, kuid kaebuse või võimaliku rikkumise sisu puudutab vastutava töötleja või volitatud töötleja töötlemistegevust ainult selles liikmesriigis, kus kaebus esitati või võimalik rikkumine tuvastati, ja see ei mõjuta oluliselt või tõenäoliselt ei mõjuta oluliselt andmesubjekte teistes liikmesriikides, siis peaks järelevalveasutus, kellele kaebus esitati või kes tuvastas olukorra või sai muul viisil teada olukorrast, mis võib tuua kaasa käesoleva määruse rikkumise, püüdma saavutada volitatud töötlejaga kokkuleppe ning kui see ei õnnestu, kasutama kõiki oma volitusi. See peaks hõlmama konkreetset töötlemist, mis toimub järelevalveasutuse liikmesriigi territooriumil või seoses selle liikmesriigi territooriumil asuvate andmesubjektidega; töötlemist, mis toimub seoses järelevalveasutuse liikmesriigi territooriumil asuvatele andmesubjektidele spetsiaalselt suunatud kaupade või teenuste pakkumisega; või töötlemist, mida peab hindama liikmesriigi õiguse kohaseid juriidilisi kohustusi arvestades.“

³ <https://iccwbo.org/dispute-resolution-services/mediation/icc-international-centre-for-adr/>.

„läbirääkimiste teel“. ⁴ Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO) osutab vastastikuste kokkulepete sõlmimisele kui „kohtuvälisele protsessile, mille tulemuseks on lahendus, mis on saavutatud pooltevaheliste läbirääkimiste teel [---] vahendamise abil“⁵. Euroopa tarbijakeskus osutab vastastikuste kokkulepete sõlmimisele⁶ kui tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise menetlusele, mida viivad läbi „sõltumatud kohtuvälised üksused, näiteks lepitajad, vahendajad, vahekohtunikud, ombudsmanid ja tarbijakaitseametid“, ⁸ ning mille käigus „tarbijad ja ettevõtjad püüavad lahendada ühiselt vaidluse [--], kuulates ära mõlemad pooled, analüüsid õiguslikku olukorda, arutades võimalikke lahendusi ja lõpuks tehes ettepaneku rakendada vahekohtumenetlust“⁹.

6. Kokkuvõttes tundub, et vastastikuste kokkulepete sõlmimise all mõeldakse üldjuhul vaidluste kohtuvälise lahendamise menetluste kaudu, mille tulemuseks on juhtumi sõbralik lõpetamine. Poolte vastastikuse kokkuleppeni jõudmiseks rakendatakse menetluses rahumeelset lähenemisviisi. Menetlus võib seisneda pooltevahelistes läbirääkimistes, ametlikus vahendamises või isegi hõlbustatud lepitamises.

2.2 Vastastikused kokkulepped isikuandmete kaitse üldmääruse kontekstis

7. Andmekaitseasutustes toimuva kaebuste käsitlemise kontekstis näeb suurem osa liikmesriike vastastikuste kokkulepete sõlmimist vaidluste kohtuvälise lahendamise protsessina. Kui järelevalveasutusele on esitatud kaebus isikuandmete kaitse üldmääruse, eelkõige andmesubjekti õiguste väidetava rikkumise kohta, siis enamikul juhtudel hõlbustatakse vastastikuse kokkuleppe sõlmimist, et lahendada juhtum andmesubjekti kasuks. Sellistel juhtudel peavad vastutav töötaja ja andmesubjekt jõudma kokkuleppele vahendaja rollis oleva järelevalveasutuse jälgimise all. Seega on järelevalveasutus omamoodi hõlbustaja protsessis, mille eesmärk on kaebus lahendada. Järelevalveasutus, erinevalt „päris“ vahendajast, osaleb menetluses aktiivselt, kuna ta peab jätkuvalt täitma oma kohustusi järelevalveasutusena ning seetõttu käsitlema kaebust, uurima asjakohasel määral kaebuse sisu ja eripära ning teavitama andmesubjekti kaebuse menetlemise käigust või tulemusest.
8. Kuna isikuandmete kaitse üldmääruses vastastikustele kokkulepetele tähelepanu ei pöörata, sõltuvad järgitav vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlus ning selle menetluse suhtes kohaldatavad nõuded

⁴ Wolfgang Alschner, „Amicable Settlements of WTO Disputes: Bilateral Solutions in a Multilateral System“, *World Trade Review*, Volume 13 (1), 2014, lk 65–102.

⁵ EUIPO apellatsioonikodade juhatuse 5. juuli 2013. aasta otsus nr 2013-3 vaidluste lahendamise kohta vastastikuse kokkuleppe teel, <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/mediation#>.

⁶ https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/consumers-dispute-resolution/informal-dispute-resolution/index_et.htm.

⁷ Direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ.

⁸ https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/consumers-dispute-resolution/out-of-court-procedures/index_et.htm.

⁹ Vt Saksamaa samaväärne veebisait <https://www.evz.de/einkaufen-internet/odr-adr/beratung-schlichtung.html>.

ja tingimused suuresti konkreetse liikmesriigi õigusest ja poliitikast. Pikaajaliste tavade analüüsist on näha, et enamiku liikmesriikide õigussüsteemis kaasatakse vastastikuse kokkuleppe sõlmimise menetlusse kaebuse saanud järelevalveasutus, vastutav (või volitatud) töötaja ja andmesubjekt ning vajaduse korral ka juhtiv järelevalveasutus.

9. Tuleks märkida, et mõnes liikmesriigis ei ole andmesubjekt vastutava töötaja suhtes algatatud haldusmenetluse osaline. Neis liikmesriikides võib järelevalveasutus kasutada käesolevates suunistes kirjeldatud menetlusega sarnanevat vaidluste lahendamise menetlust ja lõpetada juhtumi andmesubjekti ära kuulamata, kui ta leiab, et vastutav töötaja on nõuded täitnud. Selliseid vaidluste lahendamise protsesse käesolevates suunistes siiski ei käsitleta.
10. Vastastikuse kokkuleppe sõlmimist peetakse üldjuhul võimalikuks ükskõik millises menetluse etapis, kuigi mõni järelevalveasutus on märkinud, et sellise kokkuleppe saab sõlmida üksnes juhtumi käsitlemise varajastes etappides, enne kui on võetud mis tahes muu meede. Mõnes liikmesriigis on vastastikused kokkulepped kohaldatavad vaid kohalike juhtumite puhul, kuna isikuandmete kaitse üldmääruses kasutatakse seda mõistet üksnes põhjenduses 131, kus kirjeldatakse lähenemisviisi, mida asjaomane järelevalveasutus rakendab kohalike juhtumite suhtes. Enamik järelevalveasutusi on siiski teatanud, et vastastikused kokkulepped on lubatud igasuguste juhtumite puhul, olgu nad laadilt piiriüleised või kohalikud.
11. Põhjenduse 131 kohaselt kuuluvad vastastikuste kokkulepete kohaldamisalasse vaid sellised juhtumid, kus kaebuse saanud järelevalveasutus leiab, et kaebuse sisu või võimalik rikkumine puudutab vastutava töötaja või volitatud töötaja töötlemistegevust ainult selles liikmesriigis, kus kaebus esitati, ja et see (tõenäoliselt) ei mõjuta oluliselt andmesubjekte teistes liikmesriikides. Nagu on öeldud selles põhjenduses, peaks vastastikuse kokkuleppe sõlmimise võimalus hõlmama i) konkreetset töötlemist, mis toimub liikmesriigi territooriumil või seoses selle liikmesriigi territooriumil asuvate andmesubjektidega; ii) töötlemist, mis toimub seoses liikmesriigi territooriumil asuvatele andmesubjektidele spetsiaalselt suunatud kaupade või teenuste pakkumisega, iii) või töötlemist, mida peab hindama liikmesriigi õiguse kohaseid juriidilisi kohustusi arvestades. Samas ei pruugita õigusaktides, millega sõnaselgelt lubatakse kasutada vastastikuseid kokkuleppeid, piirduda vaid nende nõuetega.
12. See, kas vastastikuse kokkuleppe taotlemine on võimalik või mitte, sõltub põhimõtteliselt liikmesriigi õigusest ja/või asjaomase järelevalveasutuse äranägemisest. Mis puudutab kriteeriumeid, mille alusel võidakse pidada asjakohaseks taotleda juhtumi lahendamiseks vastastikust kokkulepet, siis ühelt poolt võib olla otsustav viis, kuidas järelevalveasutus sai asjaomasest juhtumist teada. Nii võidakse vastastikuse kokkuleppe sõlmimise menetlust käsitada kohaldatavana vaid siis, kui on esitatud kaebus.
13. Üldjuhul peaks vastastikuse kokkuleppe sõlmimine olema võimalik juhtumite puhul, mis on seotud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 12 ja sellele järgnevatel artiklites sätestatud andmesubjekti õigustega, kuna see võimaldaks andmesubjektil kui kokkuleppe osalisel kasutada oma õigusi. Ent arvestades liikmesriikide siseriiklike õigusaktidega, teeb vastastikuse kokkuleppe taotlemise otsuse

siiski järelevalveasutus, kes hindab konkreetset juhtumit laiemas kontekstis.

14. Teiselt poolt võivad olla otsustavad juhtumi faktilised asjaolud. Konkreetset asjaolud, mille põhjal otsustatakse, kas vastastikust kokkulepet saab kasutada või mitte, võivad olla reguleeritud siseriiklike õigusnormidega; isikuandmete kaitse üldmääruses seda küsimust ei käsitleta (v.a põhjenduses 131). Praktikas võivad järelevalveasutust suunata vastastikuse kokkuleppe menetluse algatamise otsuse tegemisel järgmised üldised kriteeriumid: on tõenäoline, et juhtum lahendatakse vastastikusel kokkuleppel; mõjutatud on vaid piiratud arv andmesubjekte ja andmekaitse-eeskirjade rikkumine ei ole süsteemne;¹⁰ rikkumine on juhuslik (tingitud hooletusest); juhtum puudutab piiratud arvu isikuandmete töötlemist; rikkumise mõju ei ole kauakestev ega tõsine (puuduvad tõsised tagajärjed või ei ole rikutud vabadusi ja õigusi). Peale selle võib olla otsustav tegur tulevaste rikkumiste tõenäosus. Samuti võivad olla määravad järelevalveasutuse täitemeetmete laiem ühiskondlik tähtsus ja avalik huvi, sealhulgas ükskõik millises erilise tähelepanu all olevas valdkonnas, ning see, mil määral saab järelevalveasutus võtta tõhusaid ja tulemuslikke meetmeid.

Näide 1.

Vastutav töötleja või volitatud töötleja on nõus esitama järelevalveasutusele kaebuse lahendamiseks mis tahes küsitud teabe, näiteks isikuandmetega seotud rikkumise korral selged tõendid selle kohta, et ta on järginud isikuandmete kaitse üldmääruse artikleid 33 ja 34. Põhjus, miks teabenõuet ei rahuldada kohe (kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 12), on ebakõlad asutusesisese teabevahetuse protsessis.

15. Sellegipoolest on oluline märkida, et igal järelevalveasutusel on õigus küsimust edasi uurida isegi pärast vastastikuse kokkuleppe saavutamist, ehkki erineva või muu omal algatusel alustatud menetluse raames. Järelevalveasutus võib jätkata menetlust *ex officio*, näiteks kui ta leiab, et tuleks määrata trahv, või kui ta saab sama vastutava taotleja kohta muid sarnaseid kaebusi, mis viivad järelduseni, et vastutav töötleja ei ole täitnud oma kohustust heastada andmekaitse-eeskirjade rikkumine, või kui kaebus ja/või uurimine osutab muudele rikkumistele, mis võivad olla süsteemsed ning millel võivad olla ulatuslikumad tagajärjed või laiem mõju teistele andmesubjektidele. Sama kehtib siis, kui vastastikune kokkulepe puudutab vaid teatavaid kaebuse osi ning juhtumi muid või täiendavaid küsimusi käsitletakse muul viisil. Samuti ei takista vastastikune kokkulepe andmesubjekti pöördumast järelevalveasutuse poole, kui (hiljem) peaks selguma, et vastutav töötleja ei ole kokkuleppest kinni pidanud. Neist tingimustest tuleks teavitada selgelt ja läbipaistvalt vastutavat töötlejat ja kaebuse esitajat enne vastastikuse kokkuleppe sõlmimist.

Näide 2.

Andmesubjekt esitab kaebuse selle kohta, et vastutav töötleja nõuab oma platvormil oleva andmesubjekti konto kustutamiseks identifitseerimisvahendina passi. Järelevalveasutus otsustab, et selle kaebuse puhul on asjakohane taotleda vastastikust kokkulepet, kuna andmesubjekti võib rahuldada see, kui passinõudest loobutakse ja konto kustutatakse. Järelevalveasutus otsustab siiski

¹⁰ Vt selle kriteeriumiga seoses allpool näide 2.

omal algatusel uurida isikuandmete töötlemise põhimõtteid, mida vastutav töötleja rakendab platvormi kontode puhul, veendumaks, et vastutav töötleja viib oma töötlemispõhimõtted kooskõlla isikuandmete kaitse üldmääruse sätetega.

2.3 Vastastikuste kokkulepete üldine eesmärk

16. Andmesubjekti rahuldava tulemuse saavutamise kõrval on vastastikused kokkulepped vahend, mille abil tagada, et vastutav töötleja järgib isikuandmete kaitse üldmäärust. Kui esitatakse kaebus, kuna vastutav töötleja ei ole austanud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklitest 12–22 tulenevaid andmesubjekti õigusi, saab andmesubjekti õiguste jõustamist kiirendada poolte vastastikuse kokkuleppega. Hinnates seda, kas kaebuse vastastikuse kokkuleppe teel lahendamine on olnud edukas, tuleks vaadelda ühelt poolt andmesubjekti rahulolu kaebuses tõstatatud konkreetsetele probleemidele leitud lahendustega ning teiselt poolt (kui see on asjakohane ja vajalik siseriikliku õiguse kohaselt) tõendeid, mille vastutav töötleja on esitanud järelevalveasutusele selle kohta, et ta on rahuldanud andmesubjekti taotlused ja järginud kohaldatavaid andmekaitseenõudeid. Praktikas peaks siiski järelevalveasutus otsustama – võttes arvesse juhtumi asjaolusid ja koostööd teiste juhtumiga seotud järelevalveasutustega –, kas vastastikusest kokkuleppes piisab, et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse täielik järgimine, pidades silmas asjaomase vastutava töötleja vastu esitatud kaebusega seotud või sellest tulenevaid õiguslikke küsimusi.
17. Seega tuleks vastastikuseid kokkuleppeid mõista laiemas tähenduses ühe vahendina, mille abil järelevalveasutus saab lahendada andmesubjektide kaebusi ja tagada andmesubjektide õiguste kaitse. Samal ajal tuleb tunnistada, et vastastikune kokkulepe ei pruugi olla asjakohane lahendus iga juhtumi puhul. Ehkki otsuse selle kohta, kas konkreetse juhtumi puhul saab taotleda vastastikust kokkulepet või mitte, teeb järelevalveasustus, tuleb selle otsuse tegemisel lähtuda struktureeritud, ühtsetest, läbipaistvatest ja lahti seletatavatest kriteeriumidest (nagu need, mida on nimetatud punktis 12 ja sellele järgnevatel punktides) ning võtta arvesse siseriikliku õiguse asjaomaseid sätteid, kui need on olemas.
18. Järelevalveasutuse parandusvolitused on väga tähtsad, et saavutada ja säilitada kõrgetasemeline kaitse, mida püütakse tagada isikuandmete kaitse üldmäärusega kõigile andmesubjektidele, kes sageli on vastutava töötleja ees keerulises olukorras või isegi sõltuvad vastutavast töötlejast. Vaidluse lahendamine, kasutades vastastikuse kokkuleppe menetlust, kus järelevalveasutusel on hõlbustaja rolliga võrreldav roll, võib olla viis, kuidas sellist ebavõrdsust käsitleda ja vähendada ning leida lahendus, mis on vastuvõetav mõlemale poolele, ent eelkõige andmesubjektile tema õiguste kasutamise vaatenurgast.

3 ÜLDINE ÕIGUSLIK ANALÜÜS

3.1 Järelevalveasutuse volitus taotleda vastastikuse kokkuleppe sõlmimist

19. Vastastikuse kokkuleppe menetluse õiguslikuks aluseks on ülesanded, mis on antud

järelevalveasutustele isikuandmete kaitse üldmäärusega (artikli 57 lõike 1 punktid a ja f), ning võimalikud täiendavad volitused, mille liikmesriik on andnud järelevalveasutustele oma seadusega isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõike 6 alusel.

20. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 57 lõike 1 punktid a ja f, mis on üldiselt kohaldatavad, on kindel alus, millele tuginedes saab järelevalveasutus kasutada kõiki võimalusi kaebuste käsitlemiseks (punkt f) ja määruse kohaldamise tagamiseks (punkt a). Artikli 57 lõike 1 punkt f tõlgendatuna koostoimes artiklitega 77 ja 78 tähendab iga isiku õigust sellele, et tema kaebust käsitletakse (kui see tunnistatakse vastuvõetavaks) ja uuritakse määral, mis on vajalik, et saavutada asjaomase kaebuse laadi ja asjaolude seisukohast asjakohane tulemus. Seda, mil määral kaebust tuleks uurida, otsustab asjaomane pädev järelevalveasutus. Tulemus võib olla näiteks see, et kaebusega seotud isikud lahendavad juhtumi järelevalveasutuse toel vastastikuse kokkuleppe teel.
21. Liikmesriik võib teise võimalusena anda järelevalveasutustele oma seadusega õiguse kasutada täiendavaid volitusi, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõikes 6. Neis siseriiklikes õigusnormides käsitletakse üksikasjalikult järelevalveasutuste (sh juhtiva järelevalveasutuse) jaoks olulisi menetluslikke küsimusi, mis on seotud juhtumite lahendamisega vastastikuse kokkuleppe teel.

3.2 Vastastikuse kokkuleppe menetlus ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames

22. Hinnates vastastikuste kokkulepete rolli ühtse kontaktpunkti menetluse raames, võib kõigepealt osutada selle menetluse alusele, mis on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõikes 1. Euroopa Andmekaitseõukogu suunistes 02/2022 isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta¹¹ on järgmine selgitus: „Artikli 60 lõikes 1 on sätestatud alus- ja üldpõhimõtted, mida kohaldatakse kogu järelevalveasutuste vahelises koostöös. Selle artikli kohaselt on peamised põhimõtted koostöö tegemisel püüd saavutada konsensust ja kohustus vahetada kogu asjaomast teavet.“ Lisaks on öeldud, et „neid kohustusi peavad täitma kõik juhtivad järelevalveasutused ja asjaomased järelevalveasutused (vastastikused kohustused)“.

3.2.1 Vastastikuse kokkuleppe saavutamine kaebuse saanud asjaomase järelevalveasutuse tehtava eelkontrolli etapis

23. Euroopa Andmekaitseõukogu soovib juhtida tähelepanu asjaolule, et ehkki vastastikust kokkulepet mainitakse üksnes põhjenduses 131, võib vastastikuse kokkuleppe taotlemine olla sõltuvalt riigisisestest menetlusnormidest hea tava ka siis, kui järelevalveasutus käsitleb juhtumit, mis ei vasta isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõikes 2 sätestatud tingimustele.
24. Põhjendus 131 ei takista kaebuse saanud järelevalveasutusel lisaks kaebuse täielikult piiriülese laadi

¹¹ Euroopa Andmekaitseõukogu suuniste 02/2022 (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta) punktid 37 ja 38.

kindlakstegemisele püüda saavutada eelkontrolli raames vastastikust kokkulepet. Konkreetne lähenemisviis võib siiski sõltuda sellest, kas vastutava töötaja tegevuskoht asub kaebuse saanud järelevalveasutuse riigi territooriumil. Nagu 2. jaos juba selgitatud, on vastastikusele kokkuleppele iseloomulik mõlema poole, eelkõige kaebuse esitaja rahulolu. Kui asjaomane järelevalveasutus suudab seda rahuolu kaebuse eelkontrolli etapis tõendada (nt pärast seda, kui vastutav töötaja on rahuldanud andmesubjekti õigustega seotud taotluse viisil, millega on rahul nii andmesubjekt kui ka kaebuse saanud järelevalveasutus), ei peaks kaebuse saanud järelevalveasutus enam artikli 56 kohaselt IMI kaudu juhtivat järelevalveasutust juhtumist teavitama, kuna kaebuse eset ei ole enam. Seega ei ole vaja algatada juhtumi IMIisse üleslaadimisega ühtse kontaktpunkti menetlust.

25. Põhjenduse 125 kohaselt on juhtiv järelevalveasutus üldjuhul pädev võtma ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames vastu ükskõik milliseid siduvaid otsuseid asjaomase vastutava töötaja või volitatud töötaja kohta. Lisaks on juhtiv järelevalveasutus isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõike 6 alusel isikuandmete piiriülese töötlemise toimingu puhul vastutava töötaja või volitatud töötaja „ainus partner“. Seepärast peaks kaebuse saanud järelevalveasutus teavitama juhtivat järelevalveasutust juhtumist ja selle tulemusest asjakohasel ajal, näiteks kord kvartalis toimuva teavitamise (st vabatahtliku vastastikuse abi andmise) raames, kooskõlas ühtse kontaktpunkti mehhanismile omase koostööõudega, et juhtiv järelevalveasutus saaks võtta asjaomase vastutava töötaja suhtes mis tahes meetme, mida ta peab asjakohaseks.
26. See tähendab, et juhtivat järelevalveasutust tuleks hoida kursis asjaomase järelevalveasutuse poolt eelkontrolli etapis saavutatud vastastikuste kokkulepetega, muu hulgas andes neist kokkuvõtliku ülevaate. Täpsemad suunised selle kohta on esitatud allpool 4. jaos („Soovitused“).
27. On ilmselge, et esineb juhtumeid, kus kokkulepe, mille asjaomane järelevalveasutus on vastutava/volitatud töötajaga saavutanud, on vaid osaline, st kõiki taotlusi ei ole rahuldatud, mistõttu on hädavajalik kaasata juhtiv järelevalveasutus, et tagada andmesubjektile kõik isikuandmete kaitse üldmäärusega ettenähtud õiguskaitsevahendid.
28. ÕIGUSLIK TAGAJÄRG: kui asjaomane järelevalveasutus saavutab saadud kaebuse osas vastastikuse kokkuleppe, mida ta on volitatud eelkontrolli raames taotlema, ei pruugi olla vajalik algatada artikli 60 kohast menetlust, kui saavutatud kokkulepe rahuldab igati kõiki osalejaid. Kui vastastikuse kokkuleppeni ei ole jõutud ja seoses Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 41 sätestatud õigusega heale haldusele, mis kehtib ka ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames, peaks juhtiv järelevalveasutus uurima põhjuseid, miks asjaomasel järelevalveasutusel ei olnud võimalik kokkulepet eelkontrolli etapis saavutada, ja otsustama, kas uus katse võiks kaasa tuua kaebuse lahendamise mõistliku aja jooksul.

3.2.2 Juhtiva järelevalveasutuse püüdlused saavutada vastastikune kokkulepe

29. Kui juhtiv järelevalveasutus otsustab pärast juhtumi saamist taotleda vastastikust kokkulepet, tuleneb peamine täidetav nõue taas kord ühtse kontaktpunkti koostöömenetluse alusest, st vajadusest, et asjaomased järelevalveasutused ja juhtiv järelevalveasutus teeksid koostööd, püüdes saavutada

konsensust.

30. On oluline märkida, et Euroopa Andmekaitsekoogu tunnistab, et juhtival järelevalveasutusel on õigus andmesubjekt ükskõik millises menetluse etapis ametlikult ära kuulata (kaebuse saanud järelevalveasutuse kui partneri kaudu) ning juhtum kõigi osaliste (st andmesubjekti, vastutava töötleja, asjaomas(t)e järelevalveasutus(t)e ja võimalike kolmandate isikute) nõusolekul lõpetada pärast seda, kui väidetav rikkumine on kõrvaldatud, isegi kui konkreetsed siseriiklikud õigusnormid puuduvad. Juhtival järelevalveasutusel on õigus seda teha, kui ta peab juhtumi uurimise käigus kogutud teavet piisavaks, et juhtum sel viisil lõpetada. Tulenevalt kaalutlusruumist juhtumite käsitlemise tingimuste ja nõuete kindlaksmääramisel võib sellist juhtumite lahendamist pidada hoolsuskohustusel põhinevaks lähenemisviisiks, kuna sellega saavutatakse lahendus, mis võimaldab järelevalveasutustel säilitada isikuandmete kaitse üldmäärusega taotletav kõrgetasemeline kaitse, tunnistades, et mõne juhtumi saab lahendada tulemuslikult pooltevahelise suhtluse hõlbustamise teel. See võib olla kasulik kaebuse esitajale, kelle isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevad õigused saavad kiiresti kaitstud, aga ka vastutavale töötlejale, kellele antakse võimalus viia oma tegevus isikuandmete kaitse üldmäärusega kooskõlla.
31. See tähendab, et juhtiv järelevalveasutus peaks pidama meeles vajadust hoida asjaomased järelevalveasutused sündmuste käiguga kursis kõigis menetluse etappides. Kui asjaomase vastutava töötleja ainus partner on juhtiv järelevalveasutus (vt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõige 6), siis kaebuse esitaja jaoks on ühtne kontaktpunkt asjaomane pädev järelevalveasutus, kellele ta esitas oma kaebuse.
32. See vastastikune teabevahetus on ka vahend, mille abil tagada nõuetekohase menetluse järgimine ja kaebuse esitaja õigus olla juhtiva järelevalveasutuse algatatud menetluses ära kuulatud, mille üks eesmärke on võimaldada kaebuse esitajal esitada oma arvamus lisaks teabele, mille on juba edastanud asjaomane järelevalveasutus. Siin mängib olulist rolli juhtiv järelevalveasutus kui kogu protsessi hõlbustaja, vahetades asjaomase järelevalveasutusega teavet ja dokumente. Meelde tuleks tuletada ka seda, et juhtiva järelevalveasutuse kaalutlusi kaebuse käsitlemisel eesmärgiga saavutada andmesubjekti ja vastutava töötleja vahel kokkulepe mõjutavad isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõike 1 alusel vahetatud teave ja dokumendid, eriti kui asjaomane järelevalveasutus on juba edutult taotlenud sellist vastastikust kokkulepet eelkontrolli etapis.
33. Juhtiv järelevalveasutus, kes valib vastutava töötlejaga tekkinud vaidluse lahendamise viisiks vastastikuse kokkuleppe, peaks hindama, kui suure tõenäosusega toob selline lähenemisviis kaasa eduka tulemuse, st andmesubjekti õiguste kaitse, võttes arvesse kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid, sealhulgas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõike 1 nõuete alusel talle kaebuse edastanud asjaomase järelevalveasutuse ootusi. Kui asjaomane järelevalveasutus annab artikli 60 lõike 1 alusel teada, et sellist kokkulepet püüti eelkontrolli etapis juba saavutada, kuid see ebaõnnestus, kuna andmesubjekt ei olnud nõus vastutava töötlejaga kokkulepet sõlmima või vastutav töötleja ei vastanud asjaomase järelevalveasutuse üleskutsele rahuldada andmesubjekti taotlus, peaks juhtiv järelevalveasutus hoolikalt kaaluma, kas uus katse lahendada vaidlus vastastikuse kokkuleppega on

kooskõlas andmesubjekti huvidega ja andmekaitseõigusega üldiselt. Võib-olla tuleks eelistada ametlikumat lähenemisviisi, kus juhtiv järelevalveasutus kasutab vastutava töötleja suhtes kõiki oma isikuandmete kaitse üldmääruse artiklist 58 tulenevaid volitusi. Sama kehtib juhul, kui asjaomane järelevalveasutus ei ole ükskõik millisel põhjusel sellise kokkuleppe saavutamise katset enne kaebuse edastamist juhtivale järelevalveasutusele teinud ja ei ole seega edastanud selle kohta juhtivale järelevalveasutusele mingit teavet. Mõlemal juhul aitab tähelepanu pööramine vastastikkuse kokkuleppe saavutamise tõenäosusele juhtival järelevalveasutusel valida kõige asjakohasema viisi juhtumi menetlemiseks, millega välditakse tarbetut halduskoormust ja ressursimahukaid ühtse kontaktpunkti menetlusi asjaomas(t)e järelevalveasutus(t)e murede ja kahtluste või isegi põhjendatud ja asjakohaste vastuväidete käsitlemiseks.

34. Kui juhtiv järelevalveasutus jõuab järeldusele, et konkreetse juhtumi puhul on asjakohane vastastikune kokkulepe, peab ta arvestama sellega, et kokkuleppe sõlmimine on osa ühtse kontaktpunkti menetlusest, ning tegutsema vastavalt. Euroopa Andmekaitseõukogu on isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 60 käsitlevates suunistes juba selgitanud, et „[h]õlbustamiseks konsensuse saavutamist, tuleks teavet jagada ajal, mil juhtival järelevalveasutusel on veel võimalik arvestada asjaomaste järelevalveasutuste seisukohtadega. See [--] peaks aitama vältida olukordi, kus asjaomaseid järelevalveasutusi teavitatakse vaid lõpptulemusest, näiteks kuna teatavad menetluse etapid võivad siseriikliku õiguse alusel puududa“¹².
35. Vastastikkuse kokkuleppe menetluses tähendab see seda, et juhtiv järelevalveasutus peaks edastama kavandatud kokkuleppe asjaomas(t)ele järelevalveasutus(t)ele kooskõlas artikli 60 lõike 3 esimese lausega enne, kui kokkulepe muutub lõplikuks. Nagu Euroopa Andmekaitseõukogu on märkinud artiklit 60 käsitlevates suunistes, „ei piirdu asjaomaste järelevalveasutuste osalemine koostöömenetluses õigusega avaldada artikli 60 lõike 4 kohaselt asjakohaseid ja põhjendatud vastuväiteid. Eelkõige peaks asjaomastel järelevalveasutusel olema võimalik panustada enne otsuse eelnõu koostamist üldisesse menetlusse ja väljendada oma arvamust“¹³.
36. On selge, et seda, kas konkreetse juhtumi puhul on tõepoolest vajalik mitteametlik konsulteerimine asjaomas(t)e järelevalveasutus(t)ega, otsustab eelmistes punktides nimetatud tegureid arvesse võttes juhtiv järelevalveasutus. Nagu on tuletatud meelde eespool punktis 12 ja sellele järgnevatel punktides, võivad kaebuse omadused, mis annavad tunnistust võimalusest lahendada kaebus vastastikkuse kokkuleppega, koos teabega, mis vahetati artikli 60 lõike 1 alusel ajal, mil kaebus edastati juhtivale järelevalveasutusele, võimaldada juhtival järelevalveasutusel ja asjaomasel järelevalveasutusel juba kujundada oma arvamuse väljavaatest lahendada kaebus selle esitajat igati rahuldaval viisil, kaotades vaidluse põhjuse juba eos. Sellisel juhul võib juhtiv järelevalveasutus otsustada, et kaebuse lahendamine on isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõike 3 alusel esitatava otsuse eelnõu ese. Kui asjaomane järelevalveasutus teatab, et tal ei õnnestunud saavutada kokkulepet eelkontrolli etapis

¹² Euroopa Andmekaitseõukogu suuniste 02/2022 (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta) punkt 55.

¹³ Euroopa Andmekaitseõukogu suuniste 02/2022 (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta) punkt 93.

või et ta lihtsalt ei püüdnud seda saavutada enne juhtumi edastamist juhtivale järelevalveasutusele, peaks juhtiv järelevalveasutus silmas pidama ühtse kontaktpunkti menetluse konsensusse saavutamise eesmärgi ja konsulteerima mitteametlikult asjaomas(t)e järelevalveasutus(t)ega, et hinnata, kas (uus) katse võiks kaasa tuua kaebuse lahendamise mõistlikul viisil.

37. Lõpuks peab juhtiv järelevalveasutus esitama kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõikega 3 asjaomastele järelevalveasutustele otsuse eelnõu, milles on kindlaks määratud kokkuleppe tingimused (sh sammud, mille vastutav/volitatud töötaja peab selgelt astuma, et lahendada kaebus selle esitajat igati rahuldaval viisil). Nagu on selgitatud artiklit 60 käsitlevates suunistes, peab juhtiv järelevalveasutus esitama asjaomastele järelevalveasutustele otsuse eelnõu kõikidel juhtudel – ka juhul, kui kaebuse esitaja on kaebuse pärast artikli 60 kohase menetluse algatamist tagasi võtnud või kui sisulist (lõplikku) otsust siseriikliku õiguse kohaselt ei tehta¹⁴. Sama kehtib siis, kui juhtum (vaid) loetakse tagasivõetuks, nt järgides siseriikliku õigust. Sellistel juhtudel tähendab otsuse eelnõu viimast kõigi ühtse kontaktpunkti menetluse kaasatud järelevalveasutuste vahelist koordineerimist¹⁵.
38. Nagu eespool märgitud, kinnitab otsuse eelnõu kokkulepet, mille juhtiv järelevalveasutus on saavutanud asjaomaste järelevalveasutuste nõusolekul. Tegemist on *sui generis* otsusega selle kohta, et juhtiv järelevalveasutus on lahendanud kaebuse selle osalisi (eelkõige andmesubjekti ja vastutavat töötajat) rahuldaval viisil, millest tuleb teavitada kooskõlas juhtiva järelevalveasutuse riigi õiguses sätestatud nõuetega, ning et seetõttu juhtumi käsitlemine lõpetatakse. Juhtiv järelevalveasutus ei lükka kaebust tagasi, ent ka ei rahulda seda; vastastikune kokkulepe on teistsugune tulemus: ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames läbi viidav kaebuse käsitlemise menetlus lõpetatakse pooltevahelise kokkuleppega, millega kõrvaldatakse juhtiva järelevalveasutuse tegevuse kaudu vaidluse põhjus.
39. Pärast otsuse eelnõu ametlikku edastamist, mis on vajalik ühtse kontaktpunkti menetluses õiguskindluse ja läbipaistvuse tagamiseks, on asjaomas(t)el järelevalveasutus(t)el isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõike 4 alusel reageerimiseks aega neli nädalat. Sellega seoses tuleks rõhutada, et kui enne otsuse eelnõu edastamist toimus nõuetekohane teabevahetus, nagu on selgitatud eelmistes punktides, ja asjaomane järelevalveasutus ei väljendanud kordagi kahtlust võimaluse suhtes lahendada kaebus vastastikuse kokkuleppe teel, sealhulgas koostöö vaimus, peaks asjaomane järelevalveasutus hoolikalt kaaluma, kas esitada saavutatud kokkuleppe suhtes vastuväiteid.
40. See ei tähenda, et asjaomastel järelevalveasutustel oleks keelatud esitada sellises olukorras põhjendatud ja asjakohaseid vastuväiteid. Samas on vastastikuse kokkuleppe mõtte saavutada andmesubjekti (ja vastutava töötaja) põhjendatud rahulolu kiiresti rahumeelse kokkuleppega, mille ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames sõlmimise väljavaateid hindab juhtiv järelevalveasutus mitme eespool nimetatud teguri põhjal. Kokkuvõttes peaksid põhjendatud ja asjakohased vastuväited olema

¹⁴ Euroopa Andmekaitsekoostöösuuniste 02/2022 (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta) punkt 99.

¹⁵ Euroopa Andmekaitsekoostöösuuniste 02/2022 (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta) punkt 100.

vastastikuse kokkuleppe menetluses erandlikud, kui juhtiv järelevalveasutus on võtnud menetluses asjakohaselt arvesse konsensuse saavutamise eesmärgi. Seega saab (ja tuleks) otsuse eelnõu korduvat läbivaatamist ja/või mitut vaidluse lahendamise vooru vältida.

41. Kui põhjendatud ja asjakohaseid vastuväiteid (enam) ei ole, jõuab menetlus artikli 60 lõikes 6 kirjeldatud olukorrani, st otsuse eelnõu muutub juhtiva järelevalveasutuse ja asjaomaste järelevalveasutuste jaoks siduvaks. Seejärel, nagu on sätestatud artikli 60 lõikes 7, võtab juhtiv järelevalveasutus otsuse vastu ja teeb selle teatavaks vastutava töötleja või volitatud töötleja peamisele või, olenevalt asjaoludest, ainsale tegevuskohale, lisades sellele kokkuvõtte asjaomastest asjaoludest ja põhjustest. Asjaomane järelevalveasutus, kellele kaebus esitati, teavitab sellest otsusest kaebuse esitajat.
42. Eespool punktis 15 on selgitatud, et vastastikune kokkulepe ei pea tingimata hõlmama kogu kaebuse sisu, st juhtiv järelevalveasutus võib leida, et mõnda kaebuse osa ei ole võimalik lahendada vastastikuse kokkuleppe teel. Nagu juba märgitud punktis 33 ja sellele järgnevatel punktides, peaks juhtiv järelevalveasutus sellisel juhul tõenäoliselt hoolikalt kaaluma, kas vastastikune kokkulepe üldse on asjakohane ka kaebuse muude osade puhul. Igatahes, kui juhtiv järelevalveasutus peaks leidma, et on asjakohane lahendada kaebuse teatavad osad vastastikuse kokkuleppe teel ja rakendada ülejäänud küsimuste käsitlemisel standardset (st muud kui vastastikkust) lähenemisviisi, kajastub see selgelt kogu menetluses ja selle tulemuses.
43. Sellises olukorras kaalutavaid erinevaid võimalusi tuleb tutvustada asjaomastele järelevalveasutustele enne, kui laaditakse üles otsuse eelnõu, milles peab olema põhjendatud, millised kaebuse osad lahendati vastastikuse kokkuleppe teel ning milliste kaebuse osade puhul jättis juhtiv järelevalveasutus andmesubjekti taotluse rahuldamata, lükkas selle tagasi või siis rahuldab selle. Viimati nimetatud valikute korral (st osaline tagasilükkamine / rahuldamata jätmine) on järgmised ühtse kontaktpunkti menetluses astutavad sammud reguleeritud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõikega 9. Juhtiv järelevalveasutus võib otsustada, et neid kaebuse muid osi tuleb edasi uurida, ning seega pakkuda asjaomas(t)ele järelevalveasutus(t)ele teistsuguseid lahendusi, mille hulka kuulub eraldi omaalgatusliku menetluse alustamine nende osadega seoses. Sellele tuleb selgelt viidata teabes, mis esitatakse koos otsuse eelnõuga.

Näide 3.

Asjaomase järelevalveasutuse saadud ja kontrollitud kaebuses väidab andmesubjekt, et vastutav töötleja ei reageerinud tema soovile kasutada isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 alusel õigust tutvuda oma isikuandmetega ja seega ei võimaldanud tal taotleda selle määruse artikli 16 alusel sellise teda puudutava teabe parandamist, mis on tema meelest ebaõige. Asjaomane järelevalveasutus ei teinud katset lahendada kaebus vastastikuse kokkuleppe teel. Asjaomase järelevalveasutuse edastatud kaebuse saanud juhtiv järelevalveasutus leiab, et juhtumi asjassepuutuvaid asjaolusid arvesse võttes võiks teha katse saavutada vastastikune kokkulepe. Juhtiv järelevalveasutus teavitab asjaomast järelevalveasutust oma kavatsusest taotleda vastastikust kokkulepet ja saab asjaomaselt järelevalveasutuselt (kes on võtnud selles küsimuses ühendust

kaebuse esitajaga) selleks nõusoleku. Juhtiv järelevalveasutus võtab ühendust vastutava töötlejaga ja kutsub teda üles taotlust rahuldama. Vastutav töötleja rahuldab andmetega tutvumise taotluse, kuid ta ei kavatse parandada kaebuse esitajat puudutavat teavet, kuna selle teabe põhjal on esitatud kaebuse esitaja suhtes maksenõue, mis on rahuldamata. Juhtiv järelevalveasutus esitab asjaomasele järelevalveasutusele otsuse eelnõu, mis sisaldab juhtumi lühikirjeldust, teavet andmetega tutvumise taotluse kavandatud rahuldamise kohta ja asjaomaseid tingimusi. Samal ajal teavitab juhtiv järelevalveasutus asjaomast järelevalveasutust sellest, et algatatakse eraldi juhtum, et uurida kaebuse esitaja andmete parandamise taotluse tagasilükkamist vastutava töötleja poolt. Kuna asjaomane järelevalveasutus põhjendatud ja asjakohaseid vastuväiteid ei esita, võtab juhtiv järelevalveasutus vastu otsuse andmetega tutvumise taotluse vastastikuse kokkuleppe teel rahuldamise kohta ja teeb selle teatavaks vastutavale töötlejale ning asjaomane järelevalveasutus teavitab sellest otsusest kaebuse esitajat kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõike 7 teise lausega.

3.2.3 Artikli 56 lõike 2 kohased juhtumid

44. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõike 2 alusel tehakse kohalike juhtumite puhul ühtse kontaktpunkti eeskirjast erand. Nagu juba märgitud,¹⁶ saab sellega seoses osutada põhjendusele 131, milles on nimetatud kokkuleppe saavutamist piiriülese töötlemistegevuse puhul, millel on kohalik mõju.
45. Põhjendust 131 tuleb arvesse võtta ka siis, kui leitakse, et juhtumit on käsitletud artikli 56 lõike 2 alusel kohalikul tasandil, st seda on käsitletud kaebuse saanud asjaomane järelevalveasutus. Põhjendus 131 on abiks tõlgendamisel, kui järelevalveasutused kaaluvad oma valikuid selliste juhtumite käsitlemisel. Asjaomastele järelevalveasutustele esitatakse selge üleskutse püüda saavutada volitatud töötlejaga vastastikune kokkulepe, kui juhtumi mõju on vaid kohalik ja väike. Seega viitab põhjendus 131 sellele, et asjaomane järelevalveasutus peaks eelistatavalt taotlema kohalike juhtumite puhul vastastikust kokkulepet (kui see on punktides 11 ja 12 sätestatud tingimusi arvesse võttes võimalik).
46. Nagu juba märgitud, kuna ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames tehtava koostöö eesmärk on saavutada konsensus ning selle koostöö jaoks on vaja, et asjaomane järelevalveasutus ja juhtiv järelevalveasutus vahetaksid kogu asjaomast teavet, tuleb juhtivat järelevalveasutust teavitada saavutatud kokkulepetest (kui need on saavutatud), kuna rikkumise süsteemist või kaebuse aluseks oleva nõuete täimata jätmist saab täielikult hinnata vaid juhtiv järelevalveasutus.
47. Euroopa Andmekaitsekomitee tuletab meelde, et kuigi kaebuse esitaja võib olla kokkuleppega rahul – eelkõige kuna ta sai oma andmete täieliku juurdepääsu, tema andmed parandati, nagu ta soovis, või tema andmed kustutati –, ei piira asjaomase järelevalveasutuse saavutatud kokkulepe juhtiva järelevalveasutuse võimalusi kasutada talle kättesaadavaid õiguskaitselahendusi. Olenemata sellest, kas on jõutud vastastikusele kokkuleppele, saab juhtiv järelevalveasutus algatada juhtumi ametliku uurimise (*ex officio*), millega seoses algatatakse kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 60 kogu ühtse kontaktpunkti menetlus. Juhtiv järelevalveasutus võib ükskõik millise juhtumi puhul

¹⁶ Vt punktid 23 ja 24.

otsustada juhtumit uurida ning võtta vastutava töötleja peamise tegevuskoha suhtes parandusmeetmeid, sealhulgas määrata trahve, kui rikkumine on korduv või kui andmesubjektide taotlusi ei ole korduvalt rahuldatud, millest on teatanud teiste seas muud sarnaste juhtumitega kokku puutunud asjaomased järelevalveasutused.

48. Artikli 56 lõike 2 kohase menetluse raames peaks asjaomane järelevalveasutus esitama juhtivale järelevalveasutusele asjaomast teavet ja kaaluma vastastikuse abi andmist ning kehtestama meetmed tulemusliku koostöö jaoks, mis hõlmab teavitamist vastastikuse kokkuleppe menetluse tulemusest ja/või oma isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõikes 5 sätestatud volituse rakendamise tulemustest.

4 ÕIGUSLIKUD TAGAJÄRJED JA PRAKTILISED SOOVITUSED

4.1 Hea halduse põhimõtte kohaldamine vastastikuse kokkuleppe menetluses ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames

49. Ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames kohaldatavat vastastikuse kokkuleppe menetlust, mida on kirjeldatud eespool,¹⁷ tuleks vaadelda hea halduse üldpõhimõtte ning isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduses 129 ja artikli 58 lõikes 4 osutatud nõuetekohase menetluse üldpõhimõtte valguses. See tähendab, et vastastikuse kokkuleppe menetluses, mida kohaldab järelevalveasutus, kellel on volitus seda liiki halduslikku kaitsevahendit rakendada, tuleks alati kinni pidada hea halduse ja nõuetekohase menetluse põhimõttest¹⁸.
50. Kui asjaomane järelevalveasutus saab kaebuse, peab ta esimese sammuna kindlaks tegema oma konkreetse rolli¹⁹ kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artiklitega 55 ja 56. Siinkohal tuleks rõhutada, et väga tähtis on kaebuse järelevalveasutusele laekumisele järgnev kontrollietapp²⁰ (olenemata sellest, mis asjaomasest juhtumist edasi saab), kuna asjakohased üksikasjad kantakse toimikusse kohe algusest peale.
51. Teise sammuna tuleb juhtumit vaadelda asjassepuutuvate isikute, st kaebuse esitanud andmesubjekti, vastutava(te) töötleja(te) ja võimaliku (võimalike) volitatud töötleja(te) vaatenurgast. Nende omavahelisest suhtest ja kaebuse laadist sõltub, kas vastastikuse kokkuleppe taotlemine võib tuua lahenduse, st vastutava töötleja poolse isikuandmete kaitse üldmääruse järgimise ja andmesubjekti rahulolu. slõpetuseks tuleb uurida üksikasjalikumalt sellise menetluse tulemust iga järelevalveasutuse jaoks ja õiguslikke tagajärgi asjassepuutuvatele isikutele, et hinnata, kas juhtum on sobilik vastastikuse kokkuleppe taotlemiseks.

¹⁷ Vt 3. jagu „Üldine õiguslik analüüs“.

¹⁸ See hõlmab vähemalt iga isiku õigust ärakuulamisele, enne kui teda kahjustada võib meede vastu võetakse; igapäevase õigust tutvuda teda puudutavate andmetega, võttes samal ajal arvesse konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huve; haldusasutuste kohustust põhjendada oma otsuseid.

¹⁹ Juhtiv või asjaomane järelevalveasutus (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõige 1).

²⁰ Vt WP 244 rev.01 ja Euroopa Andmekaitsekojaku suuniste 02/2022 (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta) punkt 50.

52. Kui vastastikune kokkulepe, mis rahuldab igati kõiki osalisi (mida on tõendatud eelmises jaos soovitatud viisil), saavutatakse eelkontrolli etapis (mille üks eesmärke on hinnata isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõike 2 kohaldatavust), ei peaks asjaomane järelevalveasutus, kellele kaebus esitati, edastama kaebust oletatavale juhtivale järelevalveasutusele (artikli 56 kohaselt, nt IMI kaudu) kuna kaebuse eset ei ole enam (vt punkt 24).
53. Kaebuse saanud järelevalveasutus peaks siiski teavitama juhtivat järelevalveasutust juhtumist ja selle tulemusest asjakohasel ajal, näiteks kord kvartalis toimuva teavitamise (nt vabatahtliku vastastikuse abi andmise menetluse) raames. Selle eesmärk on võimaldada juhtival järelevalveasutusel täita täielikult oma rolli asjaomase vastutava/volitatud töötaja igas mõttes ainsa partnerina (vt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõige 6). Kui asjaomasel järelevalveasutusel ei õnnestu saavutada eelkontrolli etapis vastastikust kokkulepet või saavutab ta kokkuleppe üksnes talle laekunud ja juhtivale järelevalveasutusele teatavaks tehtud kaebuse teatavate osade puhul, tuleks teave selle kohta, et kokkuleppe taotlemine ei olnud edukas, igal juhul edastada juhtivale järelevalveasutusele, kuna see on kahtlemata asjaomane teave isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõike 1 tähenduses.

4.2 Koostöömenetlus pärast juhtiva järelevalveasutuse saavutatud vastastikust kokkulepet

54. Vastastikuse kokkuleppe menetluses tuleks kinni pidada tingimustest, millele on osutatud eelkõige isikuandmete kaitse üldmääruses (artikkel 60 ning põhjendused 129 ja 143), kuna selle tulemuseks peab olema pädeva järelevalveasutuse (ühtse kontaktpunkti mehhanismi kohaldamisel juhtiva järelevalveasutuse) otsus, milleni jõutakse koostöömenetluse raames. Siinkohal tuleks viidata juhtiva järelevalveasutuse esitatava otsuse eelnõu põhjenduste ja sisu analüüsile, mille leiab artiklit 60 käsitlevatest suunistest ²¹ (vt eeskätt punktid 109–111).
55. Ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames kaebuse osas saavutatud vastastikune kokkulepe eeldab vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõikele 3 juhtiva järelevalveasutuse otsust, kuna juhtiv järelevalveasutus on kohustatud selle tegema kõigi piiriülese töötlemise juhtumite puhul. Tegemist on *sui generis* otsusega selle kohta, et juhtiv järelevalveasutus on lahendanud kaebuse selle osalisi (eelkõige andmesubjekti ja vastutavat töötajat) rahuldaval viisil.
56. Vastastikuse kokkuleppe taotlemist võib käsitada järelevalveasutuse muude kui artikli 58 lõikes 2 osutatud parandusvolituste kasutamisenä. Sellegipoolest, nagu eespool öeldud (vt punktid 15 ja 43), võib juhtival järelevalveasutusel olla sõltuvalt siseriiklikust õigusest võimalus kasutada vastastikuse kokkuleppe menetluses ka parandusvolitusi.
57. Otsuse eelnõu peaks sisaldama järgmist:

²¹ Euroopa Andmekaitsekoostöögrupi suunist 02/2022 isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta.

- teave selle kohta, et kaebus lahendati kas tervikuna või osaliselt vastastikuse kokkuleppe teel;
- põhjused, miks tehti asjaomase juhtumi puhul otsus taotleda vastastikust kokkulepet;
- teave vastastikuse kokkuleppe ulatuse kohta, pidades silmas kaebuses käsitletud üldisi küsimusi;
- teave selle kohta, et kaebuse käsitlemine lõpetatakse.

58. Otsuse eelnõus võidakse märkida ka seda, et väidetav rikkumine heastati, ja kirjeldada, kuidas seda tehti.
59. Peale selle võib otsuse eelnõu ja/või asjaomas(t)ele järelevalveasutus(t)ele esitatav asjaomane teave sisaldada vajaduse korral teavet mis tahes kavandatud parandusmeetmete kohta, eriti juhul, kui saavutatud vastastikune kokkulepe on vaid osaline.
60. Kõigil juhtudel peaks juhtiv järelevalveasutus teavitama andmesubjekti põhjalikult vastastikuse kokkuleppe tagajärgedest, eriti sellest, et kokkuleppe tulemusel lõpetatakse kaebuse käsitlemine. Teave vastastikuse kokkuleppe ulatuse ja tagajärgede kohta tuleb edastada asjaomase järelevalveasutuse kaudu, kes on andmesubjekti peamine vahendaja kogu protsessi kestel. Teabe edastamiseks võib kasutada IMI mehhanismide raames välja töötatud mitteametlikke menetlusi. Eeskätt võib juhtiv järelevalveasutus käivitada artikli 60 kohase mitteametliku konsultatsiooni menetluse või artikli 61 kohase vabatahtliku vastastikuse abi andmise menetluse, et teavitada juhtumi kavandatud tulemusest ja saada asjaomastelt järelevalveasutustelt arvamusi enne otsuse eelnõu ametlikku levitamist.
61. Kuna enamikus liikmesriikides kohaldatakse vastastikust kokkulepet üksnes kaebemenetluse poolte suhtes (andmesubjekt, vastutav/volitatud töötaja ja vajaduse korral ka järelevalveasutus) ning vastutav töötaja või volitatud töötaja kohustub heastama rikkumise ja rakendama meetmeid, et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse järgimine, võib kokkulepe hõlmata vaid osa kaebusest. Sellisel juhul uurib juhtiv järelevalveasutus kaebuse muid osi edasi ja teeb nende kohta otsuse.

4.3 Vastastikune kokkulepe artikli 56 lõike 2 kohaste juhtumite puhul

62. Mis puudutab vastastikuseid kokkuleppeid olukorras, kus asjaomane järelevalveasutus käsitleb kaebust artikli 56 lõike 2 alusel (st kohaliku juhumina),²² siis järelevalveasutus peaks meeles pidama vajadust läbipaistvuse ja järjekindluse järele, mis on kogu ühtse kontaktpunkti süsteemi alus, ning seepärast andma kindlasti muudele järelevalveasutustele (koond)teavet selliste juhtumite kohta.
63. Eelkõige peaks asjaomane järelevalveasutus teavitama IMI süsteemi kaudu juhtivat järelevalveasutust vastastikusest kokkuleppest (kui see on saavutatud) kui kohaliku juhtumi tulemusest. Kuna kokkulepe

²² Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõike 5 alusel käsitleb asjaomane järelevalveasutus juhtumit kooskõlas artiklitega 61 ja 62, st kasutades täielikult talle antud volitusi (sh volitust, mis on sätestatud artikli 56 lõikes 1).

võib hõlmata vaid osa kaebusest, mida asjaomane järelevalveasutus on kohalikul tasandil käsitlenud, võib asjaomane järelevalveasutus rakendada kaebuse ülejäänud osade suhtes, mida ei ole osalisi rahuldaval viisil eespool kirjeldatud moel lahendatud, lisameetmeid (sh parandusmeetmeid). Asjaomane järelevalveasutus peab teavitama kaebuse esitajat vastavalt artikli 77 lõikele 2 kaebuse ülejäänud osade menetlemisest.

1. LISA. ASJAKOHASED ETAPID JUHTUMI LAHENDAMISEL VASTASTIKUSE KOKKULEPPE TEEL

64. Järgmises kontroll-loendis kirjeldatakse konkreetseid samme selliste juhtumite käsitlemisel, mille puhul võib olla sobilik taotleda vastastikust kokkulepet. Kontroll-loendit ei tuleks käsitada erinevaid tagajärgi kajastava jah/ei tabelina, vaid pigem ülevaatenä meneluse etappidest ja muudest asjakohastest heaks tavaks peetavatest sammudest. Kui kontroll-loendi punkti 1 eesmärk on tuletada meelde juhtumi põhifaktid, siis juhul, kui märke jääb tegemata mõnda punktides 2–5 esitatud kasti, võib ametiasutusel olla vajalik astuda lisasamme.

Kontroll-loend: etapid juhtumi lahendamisel vastastikuse kokkuleppe teel

1) Juhtumi taust

-) Mille põhjal algatati menetlus?
- Kaebus
 - Meediakajastus, *ex officio* uurimine jne
 - Asjaomaste kolmandate isikute vihjed
-) Mis laadi juhtumiga on tegemist?
- Kohalik juhtum (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 56 lõige 2 ja põhjendus 131)
 - Piiriülese töötlemise juhtum
-) Juhtum, mille puhul on sobilik taotleda vastastikust kokkulepet, kuna (vt punkt 14)
- o juhtum mõjutab piiratud arvu andmesubjekte
 - o süsteemset rikkumist ei ole võimalik tuvastada
 - o andmekaitse-eeskirjade rikkumine on juhuslik
 - o isikuandmete hulk on piiratud
 - o rikkumise mõju ei ole kauakestev ega tõsine
 - o tulevaste rikkumiste tõenäosus on väike
 - o ühiskondlik tähtsus / avalik huvi puudub või on väike
 - o ...

2) Varajane koostöö muude järelevalveasutustega (kui on asjakohane)

-) Menetluse käigus juba võetud mis tahes meetme mõju (nt juhtivale järelevalveasutusele (kui on asjakohane): kas asjaomane järelevalveasutus juba püüdis saavutada vastastikust kokkulepet eelkontrolli etapis?)
.....
-) Konsulteerimine juhtiva järelevalveasutusega (kui on asjakohane)
- Kaebuse tõlgitud versioon

- Andmesubjekti ja vastutava töötaja vaheline varasem suhtlus
- Muu tähtis teave

-) Konsulteerimine muu(de) asjaomas(t)e järelevalveasutus(t)ega
 - Kaebuse tõlgitud versioon
 - Muu tähtis teave

3) Konsulteerimine kõigi asjaosalistega varajases etapis

-) Andmesubjekt
 - Esitatud on üldine teave vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 77 lõikele 2
 - Vastastikuse kokkuleppe vastu on üldine huvi
 - Juhtumi eraldi käsitlemiseks ei ole ühtki muud põhjust
 - Seda teavet on jagatud asjaomaste järelevalveasutustega ja vajaduse korral juhtiva järelevalveasutusega

-) Vastutav/volitatud töötaja
 - Toimunud on ametlik ärakuulamine
 - Vastutav/volitatud töötaja soovib tagada vastavuse õiguslikele nõuetele
 - On olemas väljavaade saavutada nõuetelevastavus asjakohase aja jooksul
 - Seda teavet on jagatud asjaomaste järelevalveasutustega ja vajaduse korral juhtiva järelevalveasutusega (nt mitteametliku konsulteerimise raames)

-) Kolmas isik (kui on asjakohane)
 - Kokkulepe ei mõjuta kolmanda isiku õigusi
 - Ei ole ühtki kolmanda isiku õigust, mis välistaks kokkuleppe sõlmimise (nt kuna kaebuse esitaja andmetega tutvumise taotluse rahuldamine mõjutaks kolmanda isiku andmekaitsealaseid õigusi)

4) Kas vastastikune kokkulepe on saavutatud?

-) Andmesubjekti rahulolu on tõendatud
 - Rikkumine, millest järelevalveasutust teavitati, on kõrvaldatud
 - Andmesubjekt ei ole esitanud ühtki vastuväidet
 - Andmesubjekt võttis teiega uuesti ühendust asjakohase aja jooksul

-) Vastutav/volitatud töötaja on esitanud tõendid nõuete täitmise kohta

-) Kui see on asjakohane: see teave on esitatud asjaomasele/juhtivale järelevalveasutusele

5) Kas lõplik otsus on kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 60 (ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames käsitletavate juhtumite puhul)?

- J Otsus sisaldab kogu asjaomast teavet (vt punkt 57 jj)

- J (Läbivaadatud) otsuse eelnõu on edastatud IMI kaudu
 - Saadetud on otsuse eelnõu
 - Ühtki põhjendatud ja asjakohast vastuväidet ei ole esitatud
 - Esitati põhjendatud ja asjakohaseid vastuväiteid, kuid need kõik oli võimalik ümber lükata

- J Lõplik otsus on edastatud IMI kaudu
 - Vastutavat/volitatud töötajat on teavitatud otsusest
 - Andmesubjekti on teavitatud otsusest

2. LISA. RIIGID, KUS VASTASTIKUSEID KOKKULEPPEID EI OLE SISERIIKLIKE ÕIGUSAKTIDE KOHASOLT VÕIMALIK KASUTADA

65. Järgmised riigid on märkinud, et nende siseriiklike õigusaktide kohaselt ei ole võimalik kasutada vastastikuseid kokkuleppeid:

- Küpros
- Tšehhi Vabariik
- Taani
- Eesti
- Soome
- Prantsusmaa
- Kreeka
- Malta
- Poola
- Portugal
- Slovakkia
- Sloveenia
- Hispaania
- Rootsi